

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Ndc/4/2025
Identifikačné číslo spisu:	1224203637
Dátum vydania rozhodnutia:	27.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1224203637.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní navrhovateľa - manžela L. Y. G., narodeného XX. M. XXXX, N., D. G. XX, zastúpeného JUDr. Helenou Dobosovou, advokátkou, Bratislava, Ružová dolina 10, proti odporkyni - manželke M. G., rod. P., narodenej XX. P. XXXX, A.-Y. XX, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Juraj Juríček, s. r. o., Bratislava, Robotnícka 5, o rozvod manželstva a o úpravu práv a povinností manželov na čas po rozvode manželstva k maloletému dieťaťu O. Y. G., narodenému XX. M. XXXX, bytom u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, vedenom na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. 5P/149/2024, o návrhu manželky na prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti, takto

rozhodol:

Návrhu odporkyne na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti vedenej na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. 5P/149/2024 Mestskému súdu Košice nevyhovuje.

Odôvodnenie

1. V právnej veci účastníkov je vedené konanie na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. 5P/149/2024. Mestský súd Bratislava II uznesením č. k. 5P/149/2024-90 z 11. februára 2025 spojil na spoločné konanie vec týkajúcu sa návrhu manžela na rozvod manželstva a ÚPP vedené na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. 5P/149/2024 a konanie o návrhu manželky na rozvod manželstva a ÚPP na čas po rozvode manželstva vedené na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. 5P/21/2025. Z odôvodnenia vyplýva, že manželka 22. novembra 2024 podala na Mestský súd Košice návrh na rozvod manželstva a ÚPP na čas po rozvode manželstva k maloletému, ktorý návrh bol 07. februára 2025 postúpený Mestskému súdu Bratislava II pod sp. zn. 5P/21/2025. Mestský súd Bratislava II za použitia ustanovenia § 166 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) rozhodol o spojení vecí na spoločné konanie v záujme hospodárnosti konania, keďže obidve konania sa týkajú tých istých účastníkov a zároveň sa týkajú návrhov na rozvod manželstva a úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, a teda ide o návrhy, ktoré skutkovo spolu súvisia a týkajú sa tých istých účastníkov.

2. Z návrhu manžela a vyjadrenia manželky k návrhu vyplynulo, že posledné spoločné bydlisko manželov bolo v obvode Mestského súdu Bratislava II, pričom v obvode tohto súdu má manžel naďalej

svoje bydlisko.

3. Manželka predložila návrh na prikázanie veci Mestskému súdu Košice z dôvodu vhodnosti podľa § 39 ods. 2 CSP pre jej nepriaznivú sociálno-ekonomickú situáciu, pretože je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie a jej jediným príjmom je prídavok na dieťa (60 eur) a výživné na maloletého (220 eur). Akcentovala, že z uvedeného príjmu zabezpečuje tak svoju, ako aj osobnú starostlivosť a výživu pre maloletého O. Y., ktorého zaťažujú aj zvýšené výdavky odôvodnené jeho nepriaznivým zdravotným stavom, zabezpečovaním špeciálnej diétnej stravy, liekov a zdravotných pomôcok. Keďže odporkyňa nevlastní motorové vozidlo, jedinou možnosťou cestovania do Bratislavy zostáva autobusová a vlaková doprava, s nákladmi obojsmernej cesty z bydliska odporkyne do sídla súdu v celkovej výške 45,60 eura. Za zreteľahodné považovala, že pri celodennom vycestovaní by vznikol aj problém pri zabezpečení starostlivosti o maloletého v jej neprítomnosti, lebo hoci maloletý navštevuje materskú školu, manželka by z dôvodu cestovania nebola schopná zabezpečiť jeho odvedenie do škôlky, vyzdvihnutie, ani následnú osobnú starostlivosť a to opakovane vždy pri jej osobnej účasti na pojednávaní.

4. Druhý manžel s návrhom na prikázanie veci Mestskému súdu Košice kategoricky nesúhlasil; v podstatnom dôvody manželky považoval za irelevantné a účelové s tým, že to ona opustila posledné spoločné bydlisko manželov v N., mala vedieť, čo obnáša takéto rozhodnutie. Trval na tom, aby návrh na rozvod manželstva prejednal miestne príslušný súd, keď miestna príslušnosť je daná zo zákona podľa § 92 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“), posledné spoločné bydlisko manželov bolo v N. a manžel tu aj býva. K odporkyňou uvádzaným nepriaznivým sociálno-ekonomickým pomerom poznamenal, že manželka nemá zvýšené výdavky na bývanie ako manžel, ani zvýšené náklady spojené s cestovaním otca za dieťaťom, ani s platením výživného. Manžel má okrem toho aj ďalšiu vyživovacou povinnosť a napriek výsluhovému dôchodku sa musel zamestnať. Na margo cestovania na súd uviedol, že v prípade, ak by cestovali do Košíc manžel, jeho právna zástupkyňa a právny zástupca manželky, časová náročnosť na ich strane je väčším problémom, nakoľko všetci sú v pracovnom procese, matka je nezamestnaná; matka je zastúpená advokátom so sídlom v Bratislave, preto sa nejaví ekonomicky výhodnejšie, aby všetci, okrem manželky, cestovali do Košíc. Pokiaľ manželka dôvodila tým, že pri celodennom vycestovaní, by vznikol na jej strane problém pri zabezpečovaní starostlivosti o maloletého, toto sa nezakladá sa na pravde. V prípade vycestovania matky sa má kto postarať o spoločného syna, nakoľko manželka sa odsťahovala ku svojej matke s maloletým O., ktorý má vybudovaný vzťah k babke a otčimovi. Dieťa je zvyknuté tráviť čas mimo matky aj viacero dní, konkrétne aj so svojím otcom bol v N. 5 dní počas jarných prázdnin; dieťa nie je tak útleho veku, aby nemohol byť v opatere blízkej rodiny.

5. Konania o rozvod manželstva a vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sú upravené Civilným mimosporovým poriadkom. Podľa § 2 ods. 1 CMP platí, že na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP vo vzťahu k možnosti prikázania veci z dôvodu vhodnosti, okrem práva vyjadriť sa k návrhu na prikázanie veci tých účastníkov, ktorých účasť v konaní vyšla najavo v čase podania návrhu (§ 4 CMP), neustanovuje inak, treba na danú vec aplikovať ustanovenie CSP o prikázaní veci inému súdu.

6. Podľa § 39 ods. 2 a 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) na návrh ktorejkoľvek zo strán možno spor prikázať inému súdu tej istej inštalácie aj z dôvodu vhodnosti. O prikázaní sporu rozhoduje súd, ktorý je najbližšie spoločne nadriadený príslušnému súdu a súdu, ktorému sa má spor prikázať.

7. Podľa Čl. 4 Základných princípov CMP súd aplikuje a interpretuje právo rovnako vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania. Ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme a ak je to vhodné, informuje dieťa o všetkých podstatných otázkach týkajúcich sa priebehu konania a veci samej. Ak je účastníkom konania osoba so zdravotným postihnutím, zabezpečí súd účinný prístup k spravodlivosti na rovnakom základe s ostatnými účastníkmi konania.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd najbližšie spoločne nadriadený

Mestskému súdu Bratislava II a Mestskému súdu Košice, posúdil opodstatnenosť dôvodov návrhu na prikázanie veci inému mestskému súdu z dôvodu vhodnosti a dospel k záveru, že návrhu nie je možné vyhovieť.

9. Prikázanie (delegácia) veci z dôvodu vhodnosti predstavuje výnimku z práva strany civilného sporového konania (účastníka civilného mimosporového konania) na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), ako aj výnimku zo zákonom definovaných kritérií miestnej príslušnosti súdu. Účelom inštitútu delegácie z dôvodu vhodnosti je predovšetkým zabezpečenie hospodárnosti civilného sporového (mimosporového) konania alebo jeho zrýchlenie. Dôvody delegácie môžu mať v praxi rozmanitú povahu, najmä však osobnú, zdravotnú, sociálnu či finančnú. Vzhľadom na charakter delegácie ako výnimky zo zásady, že vec prejednáva a rozhoduje súd, ktorého príslušnosť vyplýva zo zákonom stanovených kritérií, musí mať však aj dôvod delegácie vždy výnimočný charakter a iba samotný problém spočívajúci v prekonávaní väčších vzdialeností, či vynaloženia väčších výdavkov za účelom dostavenia sa na spor možno považovať za bežné a nemôžu byť bez ďalšieho dôvodom prikázania veci inému súdu. Vzhľadom na charakter delegácie ako výnimky zo zásady, že vec prejednáva a rozhoduje súd, ktorého príslušnosť vyplýva zo zákonom stanovených kritérií, musí mať aj dôvod delegácie vždy výnimočný charakter.

10. S poukazom na uvedené prichádza aplikácia ustanovenia § 39 ods. 2 CSP do úvahy len vtedy, ak sú pre to dané dôležité dôvody. Úvaha súdu o vhodnosti delegácie preto zahŕňa posúdenie predmetu konania i pomerov subjektov na oboch procesných stranách, pričom na pomery subjektu, ktorý delegáciu navrhuje, možno prihliadnuť len ak ich zohľadnenie nebude mať negatívny dopad na ostatné subjekty konania. Podstatný význam má i stanovisko ostatných subjektov konania.

11. Podľa názoru najvyššieho súdu špecifiká daného prípadu navrhovanú delegáciu veci neodôvodňujú. Okrem toho, že návrh na delegáciu nepodal ten z účastníkov, na ktorého ochranu zákon ustanovil pravidlo miestnej príslušnosti súdu (§ 92 CMP); manželka sa z miesta posledného spoločného bydliska s manželom (N., D. G. XX) presťahovala k svojej matke do obce Perín-Chym (okres Košice okolie), kde si hľadá prácu a stará sa o spoločného syna manželov - maloletého O. Y. G.. Z vyjadrení manžela a zo Správy z prešetrovania rodinných, bytových a sociálnych pomerov Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice vyplýva, že manželka a maloleté dieťa pochádzajúce z manželstva bývajú spolu s rodičmi matky v jednej spoločnej domácnosti, obývajú rodinný dom, ktorý je vo vlastníctve starej matky maloletého a otčima. Uvedená skutočnosť vylučuje, aby manželka čelila nadmerným prekážkam spojeným s jej dostavením sa na pojednávanie vo veci rozvodu a ÚPP na Mestský súd Bratislava II. Nenáležitý je tak argument, že by mohol vzniknúť problém pri zabezpečení starostlivosti o maloletého v jej neprítomnosti, resp., že by bolo problematické presúvať sa na súdne pojednávanie verejnou dopravou do Bratislavy. Pokiaľ odporkyňa akcentovala vzniknuté náklady obojsmernej cesty z jej bydliska do sídla Mestského súdu Bratislava II v celkovej výške 45,60 eura, najvyšší súd dáva za pravdu navrhovateľovi, že ak by mali cestovať do Košíc manžel, jeho právna zástupkyňa z Bratislavy a právny zástupca manželky so sídlom v Bratislave, časová náročnosť na ich strane je oveľa značnejším problémom, preto sa cestovanie do Košíc z hľadiska procesnej ekonomiky vedenia konania nejaví ani úspornejšie, účelnejšie, ale ani výhodnejšie. Problémy súvisiace s prekonávaním väčších vzdialeností či vynaložením vyšších výdavkov za účelom dostavenia sa na súd sú vo všeobecnosti skôr bežné a nemôžu byť bez ďalšieho dôvodom na prikázanie veci inému súdu (sp. zn. 3Ndc/1/2011).

12. Summa summarum dôvody uvádzané manželkou nevykazujú charakter takej výnimčnosti, aby bolo možné návrhu manželky vyhovieť. Akceptáciou jej návrhu bez existencie okolností výnimočnej povahy, by došlo k porušeniu ústavne zaručených zásad, podľa ktorých nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi a príslušnosť súdu ustanoví zákon (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky).

13. Po komplexnom vyhodnotení uvedených skutočností, pomeru účastníkov na oboch procesných stranách, prihliadnuc na individuálny charakter konania, sledujúc ochranu najlepšieho záujmu maloletého O. Y., možno konštatovať, že navrhované prikázanie veci inému súdu nie je v záujme zabezpečenia hospodárnosti konania a jeho zrýchlenia. Okolnosťou svedčiacou v neprospech návrhu manželky bol aj

kategorický nesúhlas manžela s navrhovanou delegáciou.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky na uvedenom základe dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky pre prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti v zmysle § 39 ods. 2 CSP a preto návrhu nevyhovel.

15. Záverom a pre úplnosť k procesným podmienkam rozvodu hodno zdôrazniť, že ak už na súde prebieha konanie o rozvod manželstva začaté na návrh jedného z manželov, začatie tohto konania bráni tomu, aby o tej istej veci, t. j. o rozvode tých istých manželov, prebiehalo na súde aj iné konanie začaté na návrh druhého manžela. V takom prípade ide o prekážku litispendencie, ktorú musí súd odstrániť z úradnej povinnosti zastavením neskôr podaného návrhu (pozri aj Zhodnotenie Najvyššieho súdu ČSSR z 30. mája 1966, sp. zn. Pls 4/66, č. IV/1966 zb. rozh.).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.